
Kultury uniwersytetu

Dissertationes Laudatissimae
Universitas Gedanensis

Jarosław Jendza

Kultury uniwersytetu

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2020

Recenzje

prof. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak
prof. dr hab. Tomasz Szkudlarek

Redakcja wydawnicza
Anna Świtalska-Jopek

Koncepcja graficzna serii
Karolina Johnson

Projekt graficzny okładki i stron tytułowych
Łukasz Gwizdała

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana z funduszu
Prrektora ds. Nauki Uniwersytetu Gdańskiego
w ramach konkursu na wyróżniające się prace doktorskie
oraz ze środków Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-009-6

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49; fax 58 551 05 32

Teresie Bauman – mojej Mistrzyni

Spis treści

Wprowadzenie	11
--------------------	----

Część pierwsza Konstruowanie problemu badawczego

Rozdział 1

Uniwersytet jako organizacja	21
Formalizacja a uczenie się organizacji	31
Formalny wymiar funkcjonowania uniwersytetu	35
Nieformalny wymiar funkcjonowania uniwersytetu	40
Nieformalizowany wymiar funkcjonowania uniwersytetu	42

Rozdział 2

Kultura organizacji	51
Pojęcie kultury – problemy definicyjne	51
Kultury akademickie uniwersytetu	55
Funkcjonalistyczno-strukturalne rozumienie kultury organizacyjnej ...	57
Interpretatywno-symboliczna perspektywa badań nad kulturą organizacji	65
Radykalno-krytyczne studia kultury organizacji	69

Rozdział 3

Uniwersytet jako przedmiot badań pedagogicznych	75
Metodologia nauki jako ideologia – ku „uegzotycznieniu udomowionego”	75
Praktyki badawcze a idea interesów konstytuujących poznanie Jürgena Habermasa	77
Badania w kontekście metafory zbiorowych mechanizmów obronnych Pierre’a Bourdieu	81

Projekty badawcze ludzi uniwersytetu w perspektywie kategorii efektu odwrócenia Raymonda Boudona	84
Metodologiczne założenia przeglądu badań nad uniwersytetem w polskich projektach empirycznych	88
Proces konstruowania metaanalizy	90
Procedura doboru tekstów	93
Kryteria analizy	96
Wyniki i wnioski	100
Strategie badawcze	100
Sposoby gromadzenia danych	107
Metoda doboru próby badawczej i forma wniosków	111
Kultura akademicka jako przedmiot zainteresowania badaczy	114
Praktyka pedagogicznych badań kultury akademickiej – próba podsumowania	123

Część druga

W poszukiwaniu konwencji badania kultur uniwersytetu. Metodologia badań własnych

Rozdział 4

Fenomenografia jako podejście badawcze	129
Wprowadzenie	129
Fenomenografia jako procedura badawcza	134
Podstawowe założenia ontologiczno-epistemologiczne	134
Cel badań i problem badawczy	142
Indywidualny wywiad semistrukturyzowany jako sposób gromadzenia danych	143
Kroki postępowania badawczego	145
Ograniczenia przyjętej procedury badawczej	149

Rozdział 5

Metafory, którymi żyjemy w uniwersytecie	153
Wprowadzenie	153
Metafora w ujęciu kognitywnym	157
Konstruktywistyczno-interpretatywne podejście do analizy metafor	161
Radykalno-krytyczne studia dyskursu z metaforą w roli głównej	164

Rozdział 6

Organizacja badań	169
Przebieg badań	169
Dobór i charakterystyka próby badawczej	174

Część trzecia
Kultury uniwersytetu
i ich metaforyczne wymiary

Rozdział 7	
Kultura spotkania	179
Wprowadzenie	179
Ofensywa	183
Grodzenie	186
Obojętność	194
Wymiana	197
Porozumienie	200
Rozdział 8	
Kultura rozwoju	207
Wprowadzenie	207
Podróż w nieznane	209
Realizacja SIEBIE	212
Precjoza	215
Rozdział 9	
Kultura wyścigu	225
Wprowadzenie	225
Olimpiada	228
Gala sportu zawodowego	231
Rozdział 10	
Kultura zakładu pracy	235
Wprowadzenie	235
Wszystko za nic	237
Stabilność równiejszych	241
Kapryśne wahadło	246
Początek	248
Rozdział 11	
Metafory w narracjach akademików	255
Wprowadzenie	255
Mapa kontekstualna metafory	261
Narybek	263
Wymalowane usta pełne wulgaryzmów	267
Ocieplić uniwersytet i zamówić samolot	270

Podsumowanie	
Ku uniwersytetowi hybrydalnemu	275
Bibliografia	279
I. Źródła prawa	279
II. Opracowania	281